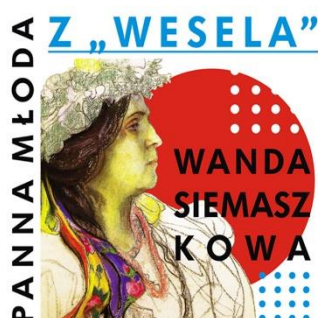

Panna Młoda z „Wesela” – aktorskie czytanie z okazji 100. rocznicy urodzin Jerzego Pleśniarowicza

<https://www.teatr-rzeszow.pl/article/panna-mloda-z-wesela-aktorskie-czytanie-z-okazji-100-rocznicy-urodzin-jerzego-plesniarowicza?l=2>

8 grudnia uczymy pamięć Jerzego Pleśniarowicza – poety, tłumacza literatury słowiańskiej, reżysera teatralnego i radiowego, wieloletniego kierownika literackiego rzeszowskiej sceny. Czytanie aktorskie sztuki Pleśniarowicza pt. *Panna Młoda z „Wesela”*. Wanda Siemaszkowa, które będzie można zobaczyć online, to część obchodów 100. rocznicy jego urodzin. Początek o godzinie 18:00.

Jerzy Pleśniarowicz urodził się 7 stycznia 1920 r. w Jekaterynosławiu na Ukrainie. Jako poeta debiutował jeszcze przed ukończeniem humanistycznego gimnazjum. W 1938 roku rozpoczął studia polonistyczne na Uniwersytecie Warszawskim, które po wojnie spędzonej w Lublinie i Nałęczowie, kontynuował na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Porzucił dobrze zapowiadającą się karierę poety, oddając się pracy pedagogicznej, dziennikarstwu oraz przekładom wierszy i prozy. W Lublinie rozpoczął się także związek Pleśniarowicza z teatrem, który, jak wspominał po latach, okazał się być jego największą pasją. W latach 50. ubiegłego wieku osiadł w Rzeszowie, gdzie mieszkał do śmierci – 13 stycznia 1978 r.

W latach 1952-1974 był kierownikiem literackim Teatru Ziemi Rzeszowskiej, następnie przemianowanego na Państwowy Teatr im. Wandy Siemaszkowej w Rzeszowie. Prócz obowiązków wynikających z pełnionej funkcji – redagowania wydawnictw teatralnych, opracowywania tekstów sztuk i repertuaru – zajmował się także reżyserią.

W gmachu przy ul. Sokoła wyreżyserował 15 ambitnych i dobrze przyjętych sztuk (m.in. *Pięć wieczorów A. Wołodina*, *Antygonę J. Anouilha*, *Chłopców S. Grochowiaka*). W 1967 roku dramatem Edlisa *Gdzie jest Abel, brat twój?* zainaugurował działalność Małej Sceny Teatru im. Wandy Siemaszkowej. Był także inicjatorem współpracy pomiędzy teatrem w Rzeszowie a teatrami z Czech, Słowacji, Rosji i Ukrainy. Pasjonowała go pedagogika teatru - prowadził wykłady i warsztaty teatralne, wspierał działalność grup amatorskich. Jemu zawdzięczamy także zebranie i uzupełnienie historii naszej sceny. Pleśniarowicz z zamiłowaniem tropił ślady, dotąd nie znanej, teatralnej przeszłości Rzeszowa, które opisywał i publikował w rzeszowskich czasopismach. Po jego śmierci zostały one zebrane, uzupełnione i wydane w monografii *Kartki z dziejów rzeszowskiego teatru*. Przez współpracowników został zapamiętany jako wielki erudyta, człowiek niepospolitej wiedzy, niestrudzony działacz kultury, wymagający i wnikliwy reżyser bez reszty oddany swojej pracy.

Pleśniarowicz był założycielem i pierwszym prezesem rzeszowskiego oddziału Związku Literatów Polskich. Opublikował w różnych wydawnictwach blisko 500 przekładów poetyckich i dwie powieści. Przekładał także teksty sztuk, wystawianych potem na scenach teatrów w całej Polsce. Pisał i reżyserował słuchowiska radiowe. Opracował także wysoko ocenianą antologię *Wiersze z Rzeszowskiego*.

Rzeszowskie obchody 100-lecia urodzin Pleśniarowicza miały rozpocząć się już w listopadzie. Ich inicjatorem jest Stowarzyszenie Literacko-Artystyczne „Fraza”, a w organizację włączyło się kilka instytucji, w tym teatr, w którym Pleśniarowicz spędził kilkadziesiąt lat życia. Niestety sytuacja epidemiologiczna w kraju pokrzyżowała te plany

i niemal wszystkie punkty z programu obchodów zostały przesunięte w czasie. My zdecydowaliśmy się jednak na wystawienie i udostępnienie czytania performatywnego w Internecie. Nasi aktorzy przeczytają sztukę napisaną przez Pleśniarowicza blisko 50 lat temu będącą jednym z gestów kierownika literackiego poczynionych dla uczczenia pamięci Wandy Siemaszkowej (Pleśniarowicz żywo się nią interesował, zbierał materiały dotyczące jej pracy w Rzeszowie i występów, które miały tu miejsce jeszcze przed objęciem przez Siemaszkową posady dyrektorki).

Prapremiera *Panny Młodej z „Wesela” Wandy Siemaszkowej* w reżyserii Elwiry Turskiej odbyła się 1 grudnia 1974 roku na Małej Scenie w ramach obchodów 30-lecia teatru. W spektaklu przywołującym aktorską drogę Wandy Siemaszkowej wystąpili: Bolesława Fafińska, Zofia Gorczyńska, Maria Góral, Anna Kujalowicz, Elwira Turska, Irena Żuomska i Ryszard Olszak. Recenzentka Krystyna Świerczewska tak komentowała to przedstawienie:

Jest to spektakl osobliwy: cały zbudowany z fragmentów ról, strzępów opinii krytyków, wyjątków z listów, ułamków wspomnień (...) Sześć aktorów na naszych oczach bywa Siemaszkową i tą młodziutką, po debiucie, i tą u szczytu sławy, kiedy wielcy dramaturdzy, z Wyspiańskim na czele, marzą ją sobie w głównych rolach, i tą już rzeszowską, co na przekór własnemu wiekowi dwoi się i troi, by poprowadzić teatr w mieście dziwnym podówczas, które... bez zaplecza awansuje.

We współczesnym odczytaniu sztuki w rolę młodej Wandy Siemaszkowej wcieli się Joanna Baran-Marczydło, a Wandę „rzeszowską” zagra Anna Demczuk. Towarzyszyć im będą Magdalena Kozikowska-Pieńko, Waldemar Czyszak i Paweł Gładyś. Tekst Jerzego Pleśniarowicza na nowo odczytał i opracował reżyser Sławomir Gaudyn. Za scenografię i kostiumy odpowiada Weronika Krupa.

Czytanie aktorskie sztuki *Panna Młoda* z „*Wesela*” ma podwójną moc. Po pierwsze przypomina osobę i dokonania legendarnego już kierownika literackiego, po drugie jest kolejnym ukłonem w stronę patronki Wandy Siemaszkowej. Dla teatru, który przynajmniej do Świąt Bożego Narodzenia pozostanie zamknięty dla publiczności, to także okazja do choćby wirtualnego spotkania z Widzem. Czytanie będzie dostępna na platformie YouTube: www.youtube.com/TeatrSiemaszkowej

Wydarzenie realizowane jest w ramach Przestrzeni Sztuki - pilotażowego programu powołania ogólnopolskich, interdyscyplinarnych centrów kultury, rozwijanego pod auspicjami MKiDN przez Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego oraz Instytut Muzyki i Tańca. Przestrzeń Sztuki to miejsca umożliwiające aktywności twórcze lokalnym środowiskom artystycznym oraz prowadzenie działalności edukacyjnej i animacyjnej, która angażuje społeczności lokalne.

Joanna Patro